

علوم و فنون ادبی

۱- عبارت مقابل کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) زبان پهلوی: منظومه «درخت آسوریک» از نمونه‌های شعر پهلوی است که ریشه پارتی دارد.
- ۲) زبان پهلوی: آثار ادبی منشور و منظوم این زبان از میان رفته‌اند ولی ترجمه عربی و فارسی بعضی از آن‌ها در دست است.
- ۳) زبان فارسی میانه: زبان فارسی با کنار گذاشتن برخی صدهای زبان عربی الفبای آن را پذیرفت و به مرحله جدیدی گام نهاد. این زبان حاصل همین تحولات است.
- ۴) زبان فارسی میانه: زبان فارسی دوران ساسانیان بود و اساساً به ناحیه پارس تعلق داشت اما آثار آن چه نظم و چه نثر دچار تحولات شده است.

۲- چند اثر از آثار زیر با کتاب «قابوس‌نامه» از نظر ویژگی‌های نثر هم‌ردیف و هم دوره نیستند؟

الف) کشف المحجوب	ب) تاریخ بلعمی	ج) کیمیای سعادت
د) تاریخ بیهقی	هـ) سیاست‌نامه	و) ترجمه تفسیر طبری
۱) یک	۲) دو	۳) سه
		۴) چهار

۳- هریک از شاعران زیر به ترتیب به کدام عنوان معروف هستند؟

«سنایی - انوری - ناصر خسرو - جمال‌الدین عبدالرزاق اصفهانی»

- ۱) آوردن مضامین دقیق در قصیده - روی آوردن به تصوف و عرفان در شعر - کناره‌گیری از دربارها به سبب پایبندی به اعتقادات دینی - تأثیرگذاری در تجدید سبک
- ۲) روی آوردن به سیر و سلوک معنوی در دوره دوم حیات شعری - آوردن مضامین دقیق در غزل - کناره‌گیری از دربارها به سبب اعتقادات خاص دینی - تأثیرگذاری در تجدید سبک
- ۳) تأثیرگذاری در تجدید سبک - روی آوردن به تصوف و عرفان در شعر - آوردن مضامین دقیق در مثنوی - کناره‌گیری از دربار به سبب پایبندی به اعتقادات
- ۴) نثر موزون را به کمال رساند - آوردن آرایه فراوان و امثال و حکم در شعر - آوردن مضامین دقیق در شعر - تأثیرگذاری در تجدید سبک

۴- همه گزینه‌ها درباره ویژگی‌های شعر در قرون پنجم و ششم درست است به جز

- ۱) تحولی که سنایی و انوری در غزل ایجاد کردند، باعث شد که در قرن هفتم، شاعران بزرگی در غزل ظهور کنند و این نوع از شعر فارسی را به اوج برسانند.
- ۲) تحول روحی و معنوی سنایی، آغازی برای دگرگونی عمیق در شعر فارسی گردید؛ آن‌چنان که به پیروی از وی بسیاری از شاعران به تصوف و عرفان روی آوردند و شاعران بزرگی چون عطار و مولوی ظهور کردند.
- ۳) بدبینی شاعران نسبت به دنیا و بریدن از آن، شکایت از روزگار، بیان ناخرسندی فرزندان از اوضاع زمانه خویش و طرح نابسامانی‌های اجتماعی از مضامین برجسته شعر این دوره است.
- ۴) برخلاف عدم تمایل نویسندگان و شاعران این دوره در آثار، شاخه‌ها و رشته‌هایی همچون مدح، هجو، عشق، عرفان، تصوف، داستان‌سرایی، تغزل و حماسه به کار گرفته شد.

۵- نوع نثر به کار رفته در همه گزینه‌ها به جز موزون است.

- ۱) هر دل که نه در طلب توست ویران است یک نفس با تو به دو گیتی ارزان است.
- ۲) دست اسراف به مال او دراز کردند. پدر موعظت و ملایمت ایشان واجب دید.
- ۳) ای احدی که در ذات و صفات بی‌همتایی و ای خالقی که راهنمایی.
- ۴) تو را شناختن از تو رستن است و از خود گذشتگی به تو پیوستن است.

۶- متن زیر از کدام اثر برگزیده شده است و نویسنده آن چه کسی است؟

«فرمان بزرگوار از خدای نامدار می‌گوید... بندگان من، مرا پرستید و مرا خوانید و مرا دانید که آفریدگار منم؛ کردگار نامدار، بنده‌نواز آمرزگار منم؛ مرا پرستید که...»

- ۱) اسرارالتوحید - محمد بن منور
- ۲) مناجات‌نامه - خواجه عبدالله انصاری
- ۳) کشف‌الاسرار - ابوالفضل میبیدی
- ۴) ترجمه تفسیر طبری - محمد بن جریر طبری

۷- کدام یک از گزینه‌های زیر از عوامل کم توجهی کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دوره بیداری نیست؟

- ۱) گرایش شاعران به محتوا
- ۲) تسلط ناکافی شاعران بر ادبیات کهن
- ۳) شتابزدگی شاعران در انتشار آثار در روزنامه‌ها
- ۴) گسترش دایره واژگانی با توجه به ارتباط با اروپا

۸- واژگان کدام گزینه عبارت زیر را کامل می‌کند؟

« قالب‌های قصیده و در شعر ادیب الممالک فراهانی بیشتر دیده می‌شود؛ اما دیگر شاعران مانند به قالب‌هایی مثل و چهارپاره و نیز سرودن ترانه و رغبت بیش‌تری داشتند.»

(۱) غزل - محمدتقی بهار - رباعی - تصنیف (۲) ترجیع‌بند - سید اشرف‌الدین گیلانی - مستزاد - تصنیف

(۳) مثنوی - محمدتقی بهار - مستزاد - تصنیف (۴) مثنوی - سید اشرف‌الدین گیلانی - مستزاد - تصنیف

۹- کدام یک از گزاره‌های زیر نادرست است؟

(۱) در دوره بیداری نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون تغییر یافت و از کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی به جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی تغییر کرد.

(۲) کاهش عبارت‌های وصفی دور و دراز و لفظ‌پردازی‌های بی‌جا و کاربرد کم‌تر ترکیب‌های عربی ناآشنا از ویژگی‌های زبانی نثر دوره بیداری است.

(۳) در دوره بیداری ضرورت‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی موجب توجه به دانش‌ها و علوم جدید شد و مضامین و اصطلاحات مربوط به آن در شعر شعرا نمود پیدا کرد.

(۴) در دوره بیداری انعکاس خواست مردم در شعر جلوه‌گر شد و شاعرانی هم‌چون ابوالقاسم لاهوتی و دهخدا از محرومان و نیازهای آنان و جایگاه زنان در شعر سخن می‌گفتند.

۱۰- بارزترین شاخصه زبان شعر عصر بیداری کدام است؟

(۱) محاوره‌ای (۲) سادگی و روانی (۳) عمومیت یافتن (۴) عامیانه

۱۱- اگر توصیف را در گزینه‌های زیر مدنظر قرار دهیم، توصیف کدام گزینه از سبک خراسانی دورتر است؟

(۱) عارض نتوان گفت که دور قمر است (۲) عارض نتوان خواند که سرو چمن است

(۳) زلفش بکشی شب دراز اندازد (۴) زلفش بکشی شب دراز اندازد

(۵) زلفش بکشی شب دراز اندازد (۶) زلفش بکشی شب دراز اندازد

(۷) زلفش بکشی شب دراز اندازد (۸) زلفش بکشی شب دراز اندازد

(۹) زلفش بکشی شب دراز اندازد (۱۰) زلفش بکشی شب دراز اندازد

۱۲- با توجه به عبارت زیر کدام گزینه نادرست است؟

«مَنْتِ خدای را عزوجل که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت. هر نفسی که فرو می‌رود ممد حیات است و چون برمی‌آید مفرّج ذات. پس در هر نفسی دو نعمت موجود است و بر هر نعمت شکری واجب.»

(۱) در عبارت حذف فعل به قرینه لفظی و معنایی دیده می‌شود که مربوط به قلمرو زبانی است.

(۲) در عبارت یک متمم با دو حرف اضافه دیده می‌شود که از ویژگی‌های سبک خراسانی و مربوط به قلمرو زبانی است.

(۳) عبارت مسجع است و دو نوع سجع مطرف و متوازی دیده می‌شود که این ویژگی مربوط به قلمرو ادبی است.

(۴) وجود واژگان عربی و فارسی و آمیختگی دو زبان دیده می‌شود که مربوط به قلمرو فکری است.

۱۳- قاعده قافیه در کدام بیت متفاوت است؟

(۱) ای برادر بشنوی رمزی ز شعر و شاعری (۲) ای برادر بشنوی رمزی ز شعر و شاعری

(۳) فتنه و آشوب و خون‌ریزی مجوی (۴) فتنه و آشوب و خون‌ریزی مجوی

(۵) کور را خود این قضا همراه اوست (۶) کور را خود این قضا همراه اوست

(۷) این دراز و کوتاهی کوا جسم راست (۸) این دراز و کوتاهی کوا جسم راست

۱۴- در کدام بیت قافیه نادرست است؟

(۱) یاس‌ها یادآور پروانه‌اند (۲) یاس‌ها یادآور پروانه‌اند

(۳) ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی (۴) ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی

(۵) در رحم پیدا نباشد هندی و ترک (۶) در رحم پیدا نباشد هندی و ترک

(۷) به پیش سپاه اندر آمد چو گرد (۸) به پیش سپاه اندر آمد چو گرد

۱۵- در کدام بیت اختیار زبانی «حذف همزه» بیشتر دیده می‌شود؟

- (۱) در آن نفس که بمیرم در آرزوی تو باشم
- (۲) دست از طلب ندارم تا کام من برآید
- (۳) در پرده دل آمد دامن کشان خیالش
- (۴) امشب عجب است ای جان گر خواب رهی یابد

۱۶- در کدام بیت اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت دیده نمی‌شود؟

- (۱) داغ محبت است و بس خانه فروز جان و دل
- (۲) تاتار هجر کرد سیاهی و غنبری
- (۳) گذار بر ظلمات است خضر راهی کو
- (۴) خسرو آن است که چون ملک وصال دریافت

۱۷- چند مورد از تقطیع واژگان زیر به صورتی که بین کمانک آمده است، اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت است؟

«عامیانه گویی (-U-U-) / سوی کاری (U-U) / ابرویش (-U-) / نسیم صبح (U-U-U) / بیچارگی او (-U-U-) / برگ بودن (-U-) / خیره‌سری (-U-)»

- (۱) سه (۲) دو (۳) یک (۴) چهار

۱۸- هجای مشخص شده در کدام بیت اختیار شاعری تغییر کمیت مصوت از نوع کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند است؟

- (۱) غمش در نهان خانه دل نشیند
- (۲) گر از این منزل ویران به سوی خانه روم
- (۳) کسی با او نه و او با همه کس
- (۴) راستی آموز بسی جو فروش

۱۹- در چند بیت از ابیات زیر آرایه «تلمیح» دیده می‌شود؟

- (الف) گرچه در مصر فراموشی مقید مانده‌ایم
 - (ب) همه فدای تو کردند جان شیرین را
 - (ج) حسرت برم از خسرو و فرهاد که در عشق
 - (د) گر چه آتش نیز هم جسمانی است
 - (هـ) نه سبو پیدا در این حالت نه آب
- (۱) یک (۲) سه (۳) دو (۴) چهار

۲۰- در کدام بیت آرایه «تضمین» دیده می‌شود؟

- (۱) سرود شعر ز طبعم بخواستند آنان
- (۲) به دار ایمان رفتم مگر شوم آنجا
- (۳) ز ملک طوسم افکنند در ممالک روس
- (۴) شبانه روزی در کشتی اندر آسودم

۲۱- با توجه به ویژگی‌های سبک بیداری کدام بیت مربوط به این سبک نیست؟

- (۱) عمرها در طلب شاهد آزادی و عدل
 - (۲) ای دختر من تا رمقی در بدنت هست
 - (۳) شور احیای وطن گر در دل پاکت نبود
 - (۴) آدمی در عالم خاکی نمی‌آید به دست
- سر قدم ساخته تا ملک فنا تاخته‌ایم
از مشق کتاب و طلب علم مکش دست
رفته بود از ترک و تازی هستی ایران به باد
عالمی دیگر بباید ساخت وز نو آدمی

۲۲- مفهوم مطرح شده در کدام بیت بیانگر «بنیادی‌ترین فکر و خواست مشروطه‌خواهان» است؟

- (۱) ای وطن پرور ایرانی اسلام پرست
(۲) آوخ که ز استبداد قانون تو شد بر باد
(۳) ای مردم دلخون وطن، دغدغه تا کی
(۴) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی
- همتی ز آن که وطن رفت چو اسلام از دست
تقدیر چنین افتاد اوضاع دگرگون شد
چون شه ز وطن دل بکند دل بکن از وی
دست خود ز جان شستم از برای آزادی

۲۳- در چند بیت مضامین و درون مایه‌های شعر «عصر بیداری» مشهود است؟

- (الف) ز جور کارفرما کارگر آن‌سان به خود لرزد
(ب) می‌بری دل به خدا از حرکات و سکنات
(ج) گم‌شده‌ای نصیحتی دینی
(د) دل‌م در بند تنهایی بفرسود
- یک (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴)
- که گردد روبه‌رو کبک دری باز شکاری را
خاصه وقتی که فکل را بزنی با کراوات
به فضیحت سزای خود بینی
چو بلب‌بل در قفس روز بهاران

۲۴- مفهوم کدام ابیات یکسان است؟

- (الف) آن گرد شتابنده که در دامن صحرا است
(ب) آنچه دیدی بر قرار خود نماند
(ج) ای که خواب آلوده واپس مانده‌ای از کاروان
(د) بس سقف شد خراب و نگشت آسمان خراب
- (۱) الف - ب (۲) ب - ج (۳) الف - ج (۴) ج - د
- گوید چه نشینی که سواران همه رفتند
وین چه بینی هم نماند برقرار
جهد کن تا بازیابی هم‌رهان خویش را
بس عمر شد تمام و نشد روز و شب تمام

۲۵- مفهوم «وطن» در کدام بیت با مفهوم وطن در دوره مشروطه یکسان است؟

- (۱) اهل ادب را به خانه برد و وطن داد
(۲) مادر توسست این وطن که در طلبش خصم
(۳) هوای کوی تو از سر نمی‌رود آری
(۴) آن‌که بودی وطنش دیده حافظ یا رب
- علم و ادب را فزود قیمت و مق‌دار
نار تطل‌اول به خاندان تو افکند
غریب را دل سرگشته با وطن باشد
به مرادش ز غریبی به وطن باز رسان